

Örebro kommun
kommun@orebro.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Lundbyskolan
i Örebro kommun

Tillsyn i Lundbyskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Örebro kommun under våren 2016. Lundbyskolan besöktes av Skolinspektionen den 25–27 maj 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2014/2015 nådde nästan alla elever i årskurs 6 kunskapskraven för betyget E eller högre i de flesta ämnen, förutom matematik, geografi och religionskunskap. I dessa ämnen var motsvarande andel 80 procent av eleverna. Den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan 9,0 och 13,6, med lägst resultat i religionskunskap och högst i idrott och hälsa.

Av skolenhetens egen statistik för 2015 framgår att för årskurs 3 var andelen elever som nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska 100 procent, svenska som andraspråk 40 procent, matematik 83 procent, samhällsorienterande ämnen 96 procent och i naturorienterande ämnen 97 procent.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-11-01
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-11-01
Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Lundbyskolan visar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Av tillsynen framgår dock att rektorn behöver se till att beslut om särskilt stöd utvärderas regelbundet, för att säkerställa att de inte omfattar längre tidsperiod än nödvändigt. Vidare behöver rektorn se till att nya åtgärdsprogram upprättas för de

2016-06-17

3 (9)

Dnr 43-2015:9331

elever som efter en utvärdering är i behov av fortsatt särskilt stöd. Rektorn behöver också säkerställa att eleverna under skoltid får vägledning inför valet av moderna språk till årskurs 7.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Örebro kommun att senast den 1 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Örebro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att beslut om särskilt stöd utvärderas regelbundet.
- Rektorn ska se till att nya åtgärdsprogram upprättas för de elever som efter en utvärdering är i behov av fortsatt särskilt stöd.

2016-06-17

4 (9)

Dnr 43-2015:9331

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att regelbundet utvärdera det särskilda stöd som har satts in för elever. Skolan utarbetar inte alltid nya åtgärdsprogram för en elev då det särskilda stödet fortlöper eller förändras.

Nytt åtgärdsprogram utarbetas inte alltid då utvärdering visar att behovet av särskilt stöd kvarstår eller behöver förändras

Av intervju med rektorn och specialpedagogen framkommer att rektorn har delegerat beslutsrätten om åtgärdsprogram till specialpedagogen, men att rektorn beslutar om anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp. Det framgår av intervju med specialpedagogen och av ingivna dokument att åtgärdsprogrammen oftast omfattar ett helt läsår. När skolan följer upp och utvärderar det särskilda stödet, kompletteras oftast befintligt åtgärdsprogram med en tjänsteanteckning, istället för att upprätta ett nytt. Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2014:40) *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram* framgår att skolan ska upprätta nya åtgärdsprogram för de elever som efter en utvärdering är i behov av fortsatt särskilt stöd samt se till att åtgärdsprogrammet förses med ett nytt beslutsdatum och beslutsfattarens namnunderskrift. Skolinspektionen bedömer att i de fall då nya åtgärdsprogram inte utarbetas, ges elever och dess vårdnadshavare inte möjlighet att, i enlighet med skollagen, överklaga besluten om åtgärdsprogram.

Beslut om anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp utarbetas inte enligt författningarna

Det framgår av intervjun med rektorn samt ingivna beslut avseende anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp, att besluten om särskilt stöd för elever omfattar ett helt läsår. Skolinspektionen bedömer att detta inte överensstämmer med författningarnas krav. Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2014:40) *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram* framgår att rektorn bör se till att beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång inte omfattar längre tidsperiod än nödvändigt. Vidare framgår att om en elev är i behov av särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång är det viktigt att alltid utgå från elevens behov vad gäller ämnen, omfattning och tidsperiod. Av proposition 2009/10:195 s. 293 framgår bland annat att uppföljning och utvärdering av de insatta åtgärderna ska ske med viss regelbundenhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Örebro kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

2016-06-17

5 (9)

Dnr 43-2015:9331

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Örebro kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att eleverna ges vägledning inför de studieval som eleverna gör i årskurs 6.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges studie- och yrkesvägledning inför språkvalet till årskurs 7.

Av intervjuer med rektorn och lärare samt av ingiven dokumentation inför tillsynen, framgår att Lundbyskolan saknar studie- och yrkesvägledare. Inför årskurs 7 har eleverna besökt sin blivande skola, som har haft information på kvällstid för elever och vårdnadshavare. Rektorn vet inte, men tror att eleverna då fick information om språkvalet och dess konsekvenser. För de elever och vårdnadshavare som inte medverkade på dessa kvällar vet inte rektorn om de har fått någon information kring språkvalet. Rektorn och lärarna uppger att eleverna inför valet av moderna språk i årskurs 7 inte fått någon vägledning under skoltid.

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer, utom förskolan och förskoleklassen, ska ha tillgång till personal med kompetens för att deras behov av vägledning inför framtida utbildning och yrkesval kan tillgodoses. Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Örebro kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

2016-06-17

6 (9)

Dnr 43-2015:9331

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i

2016-06-17

7 (9)

Dnr 43-2015:9331

denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Ulrika Hultberg
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Lundbyskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2016-06-17

9 (9)

Dnr 43-2015:9331

Fakta om Lundbyskolan

Verksamheten på Lundbyskolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 samt fritidshem. Vid skolan går 316 elever. I förskoleklass går 49 elever och i grundskola 267 elever. Skolenheten leds av en rektor. Skolenhetens inre arbete är organiserat i tre arbetslag, förskoleklass–årskurs 1, årskurs 2–3 och årskurs 4–6.

Fritidshemsverksamheten i Örebro kommun bedöms i ett övergripande huvudmannabeslut.